

Mirzə Cəlilin cibinə girən oğru...

**Adalet.az Azərbaycan yazıçı-
larının həyatından maraqlı əh-
valatları oxuculara təqdim edir.**

- Cəlil Məmmədquluzadə bir
dəfə Tiflisdə yolla gedərkən gənc
bir oğlan onun cibinə girərək əl-
yazmalarını çıxarır.

Demə, bu hadisəni polis uzaq-
dan görmüş. Tez gəncin arxa-
sıya qaçaraq onu yaxalayır. Cəlil
gəncə yazdığı gəlir, elə polisin
yanında ona yaxınlaşıb ərlə de-

gizlənənlərdən deyiləm. Ondan-
sa arvad ləçəyi bağlamaq daha
yaxşı olardı. Cavanlar zarafatın
alındığını görüb bəyin üstünə ge-
dirlər:

- Bəy, eybi yox, Tiflisə yolun
düşəndə gedib cavabını verə-
sən.

- **Ay kişilər, mən qonaqlara
qonaqlıq da vermişəm, o pris-
tav köpəyoğluna at da bağışla-
mışam. Amma bu gör nə ya-
zıb?! Məni bir qonaqlığa görə**

Sabit Rəhman onu təbrik edir:

- **Mirzə, o gün olsun, 150 illik
yubileyinizi də bu gözəl zalda
qeyd edək.**

Ordubadi dözmür:

- **Gədə, sən o vaxta qalmaz-
san!**

Məmməd Səid Ordubadi
"Kommunist" qəzetində işlədiyi
vaxt o dövrün böyük maarifçiləri
Nəcəf bəy Vəzirov, Abdulla Şaiq

müəllimə səhv məlumat verib de-
yirlər ki, guya o, çörəyi və digər
ərzaqları ucuz qiyməti alır, pulun
qalanını isə özünə saxlayır. Bu
fakt seminarıyada səs-küy yara-
dır. Sadələvh və səmimi insan ki-
mi tanınan Süleyman növbətçi
müəllimin evinə nə qədər gedib
belə olmadığını desə də xeyri ol-
mur. Onu elə qapıdan qovurlar.
Gənc seminarist axırda ona heç
kimin inanmayacağını anlayıb in-

dur. Molla Nəsrəddin kinayəsini
işə salır:

- **Əsil jurnalın malıdır. Yaz,
ver, çap edək. Görək müsəl-
manlar bu dəfə buna nəməmə
möcüzə uyduracaq.**

Bir gün Səməd Vurğun rayon-
ların birinə tədbirə gedir. Kənd
onu çox gözəl qarşılayır. Qucaq-
layan kim, dil-ağız edən kim. Bir-
dən şair görür ki, qəşəng bir qız

Bir gün şair Qabil təzə aldığı
"Volqa"yla bağ evinə gəlir. Bir az
yeyib-içəndən sonra kefi kökəlir,
dəmlənir, maşını yumaq qərarına
gəlir. Şairin bağ qonşusu da eyni
rəngdə "Volqa" alıb qapıda sax-
layıbmiş.

"Əhvalı yaxşı olan" Qabil işə
başlayır. Həvəslə maşını yuyur.
Birdən bayaqdan onu seyr edən
qonşu zarafatına deyir "Şair,
xahiş edirəm maşını yaxşı yu".

Qabil çəpəki baxaraq:

- **Ə, get işinə-gücünə,** - deyir.

Qonşu gülərək içəri keçir. Qa-
bil axır ki, maşını yuyub qurtarır.
Oturub dincini alan zaman görür
ki, həmin qonşu gəlib onun yudu-
ğu "Volqa"ya oturub gedir. Sən
demə, şair bayaqdan ona "Yaxşı
yu!" deyən qonşunun maşını yuyurmuş.

Bir gün Yazıçılar Birliyindəki
gənc yazarların könlündən yaxşı
bir yeyib-içmək keçir. Amma pul
yox, adam çox. Bilmirlər ki, nə et-
sinlər. Çıxış yolunu yenə də Hüseyn
Arifdə görürlər. "Pul məsələsinə"
baxan Əli Vəliyevdən ancaq o pul
"qopara" bilirdi. Nə isə, Hüseyn
Arif yazarların təklifi qəbul edir və
fəaliyyətə başlayır.

Fikirləşir ki, Əli Vəliyevdən
necə pul qopara bilər. Həmin
vaxtlarda da Vəliyevin "Samovar
tüstülənir" povesti təzə işıq üzü
görmüşdü. Hüseyn Arif oxumadığı
povesti tərifləyib nəse əldə et-
mək istəyir. Qapını döyüb içəri
keçir.

- **Əli müəllim, sizin o əsəriniz
mənim lap ürəyimdən xəbər
verir.**

Əli Vəliyev ona diqqətlə baxıb
deyir: "Hüseyn, pul yoxdu!"

- **Yox, Əli müəllim ordaki
kənd həyatı məni valeh etdi.**

- Dedim ki, pul yoxdur.

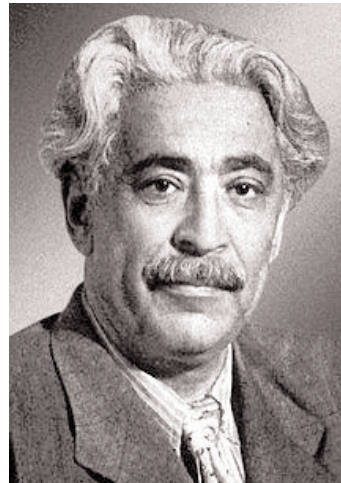
- **İnsan obrazları da çox can-
lı idi.**

- Əşi, dedim pul yoxdur da!

Hüseyn Arif ondan pul çıxma-
dığını görüb hirsle bayıra çıxır və
deyir.

- **Ay mürtəd, elə yaxşı olub
oxumamışam povestini.**

Hazırladı: Oğuz Ayyaz

yir:

- Sənə neçə dəfə demişəm ki,
tələsmə, niyə tələsirsən, bir neçə
gündən sonra jurnalda çıxar oxu-
yarsan. Sonra ərlə də kağızı ca-
van oğlandan alır. Polis onların
bir-birini tanıdığını zənn edib
oradan uzaqlaşır.

Mirzə Cəlilin "Qurbanəli bəy"
hekayəsi 1907-ci ildə kiçik kitab-
ça halında çıxır. Bir qrup gənc zi-
yalı Qurbanəli bəy tipində bir
bəylə zarafatlaşmaq üçün onun
yanına gəlirlər. Deyirlər ki, bəy,
Molla Nəsrəddin sənəin barəndə
hekayə yazıb, amma adını dəyi-
şib. Hekayəni bəyə oxuyurlar.
Bəy razılıq əlaməti olaraq başını
yırğalayıb möhkəmcə gülür. He-
kayənin axırına çatanda isə ya-
man dilxor olur. Deyir ki, yalandı.
Mən bir qonaqlığa görə axurda

**axura salıb. Elə günü sabah
gedib cavabını verəcəyəm.**

Deyilənə görə, səhəri gün hə-
min adam Tiflisə gedib Mirzə Cəlil
lili tapır və əhvalatı ona nəql edir:

- Molla, vallah-billah, nəyə ina-
nırsan inan, mən axura girməmişəm,
sizə yalan deyiblər. Kişi də
bir atdan öteri axura girər?! On-
da gerek biz adımızı gədə qoyar-
dıq.

Mirzə Cəlil başa düşür ki, bəyi
aldadıblar. Odur ki, deyir:

- Eybi yoxdur, bəydadaş, gəl-
ləndə yazanda axura girmək
əhvalatını pozaram. Onda mən-
dən inciməzsən ki?

- **Yox, vallah. Bir yaxşı at da
sənə bəxşəyiş edərdəm, - deyə
cavab verir.**

Məmməd Səid Ordubadinin
70 illik yubileyində dramaturq

və Əbdürrəhman bəy Haqverdiyev
birləşərək ona baş çəkirlər. Or-
dubadi onlarla görüşdükdən son-
ra cəld zəngi basıb katibəni çağır-
ır:

- **Get arxivin açarını bura gətir!**

- Hansı arxivin açarını?

Nəcəf bəy Ordubadinin dillən-
məsinə imkan verməyərək gülə-
gülə deyir:

- **Ay qız, gördüyün adamların
hamısı arxiv malıdır. Məmməd Səid
bizi arxivə qoymaq istəyir.**

Süleyman Sani Axundov Qori
müəllimlər seminarıyasında oxu-
duğu vaxt növbətçi olur. Onu çö-
rək almaq üçün bazara göndərir-
lər. Seminaristlərin bir neçəsinin
Süleymanla arası olmur. Ona gö-
rə də onun barəsində növbətçi

tihar etmək qərarına gəlir. Hətta
tapança ilə özünə yüngül xəsarət
də yetirir. Məhz, bu hadisədən
sonra məsələ aydınlaşır. Böhtan-
çı seminaristlərdən tutmuş növ-
bətçi müəllimə qədər hamısı on-
dan üzr istəyir.

Süleyman Sani Axundov bir
dəfə Mirzə Cəlili evinə qonaq ça-
ğırır. Ocağın üzərində qoyduğu
yağın əriyib-əriməməsini bilmək
üçün mətbəxə girir. Görür ki,
ocağın üstündə xeyli müddətdir
ki, qalan yağın demək olar ki, ha-
mısı əriyib buxar halında havaya
qalxır. Cəld Mirzə Cəlilə səslənir:

- **Mirzə inanmazsan yağ
uçur.**

- Mirzə Cəlil də tənbellik etmə-
yib mətbəxə gəlir. Görür ki, oca-
ğın üstündəki qabda heç nə yox-

bayaqdan ona baxır. Şair onun
yanına gəlir və xoş təbəssümlə:

- **Qızım, sənəin nə gözəl göz-
lərin var!** - deyir. Nəse hiss edir
ki, hamı bir anlıq tutulur.

Kənardan anası gəlib qızı apa-
rır.

Qızın kor olduğunu bilən şair
çox pis olur. Səhəri Bakıya qayı-
dır və o hadisəni uzun müddət
unuda bilmir.

Bir gün evdə olarkən qapı dö-
yülür və bir xanım əlində çiçək
şairə tərəf gəlir. Səməd Vurğun
bir anlıq sevincindən nə edəcəyi-
ni bilmir. Həmin qızı tanıyırdı.

Onun gözlərini əməliyyat nəti-
cəsində sağaltmışdılar. Şair de-
yir:

- **Qızım yadımdadır, sənə o
vaxt "gözəl gözlərin var" deyir-
dim. Bax indi görürsən şair
heç vaxt yalan danışmır.**